ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

_____Հայոց լեզվի և գրականության_____
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Բաբուռյան Հ. Ռ. /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № ___8___

«__23__» __հունվար__ 2024թ.

ՀԼԳ/բ-076 – ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴԻԿԱ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6-Մասնագիտական մանկավարժություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.19.6-Հայոց լեզու և գրականություն
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ մանկավարժության բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ հայոց լեզվի և գրականության
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ հեռակա
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ 3-րդ__կուրս, 2-րդ կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝ Հերմինե Բաբուռյան
/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ՝ herminebaburyan@yandex.ru

Վանաձոր- 2024

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8. Դասավանդման մեթոդներ
9. Ուսումնառության մեթոդները
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
    12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
    12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
    12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
    12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14. Գնահատում
    14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
    14.2. Հարցաշար
    14.3. Գնահատման չափանիշներ
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացը կարևորվում է բանասիրության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, հատկապես մանկավարժական գործունեությունը նպատակ դարձրած ապագա մասնագետների համար, ներառված է «Հայոց լեզու եւ գրականություն» կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Մանկավարժական-հոգեբանական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակներն են.

- ուսանողներին զինել մասնագիտական գիտելիքներով դպրոցական ծրագրով նախատեսված գրականության թեմաների և մատուցման ձևերի մասին,
- ուսանողներին գաղափար տալ գրականության դասի նպատակի և նպատակին հասնելու միջոցների մասին,
- դաստիարակել ազգային և պետական մտածողությամբ ապագա քաղաքացի՝ օրինակ ունենալով հայ գրականության գործիչներին և գրական կերպարներին:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- կարողանալ ճիշտ համադրել ավանդական եւ արդիական մեթոդները,
- պատկերացում ձեւավորել նորագույն մեթոդական հնարների մասին,
- միջառարկայական կապերով դասերի հնարավորություններ գտնել,
- այլընտրանքային դասերի կազմակերպման քայլեր կատարել:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

«Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայմանն այն է, որ ուսանողները գիտելիքներ ունենան գրաբարից, բանահյուսությունից, գրականության պատմությունից, գրականագիտության հիմունքներից:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

«Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառի գործնական դասընթացում,
2. գիտակցի գրականության դասավանդման օրինաչափությունները,
3. բնութագրի գրականության դասի տեսակները,
4. որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարի ինքնուրույն եզրահանգումներ:

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում՝ ըստ կրթաբլոկների:

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

5. հստակ գիտելիքներ ունենա դպրոցական ծրագրով նախատեսված գրականության թեմաներից, դասավանդման մեթոդներից:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ3 հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ8 տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն (տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն):

Միջանձնային կոմպետենցիաներ (ՄԳԿ)

ՄԶԿ1 քննադատական վերլուծության և ինքնաքննադատման ունակություն,

ՄԶԿ6 բազմաձևության և բազմամշակութայնության ընդունում,

ՄԶԿ8 բարոյական արժեքներ:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն:

Առարկայական (մասնագիտական) կոմպենտենցիա (ԱԿ)

ԱԿ1 դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն,

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ3 համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվությունը,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ5 հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների զարգացման մեթոդները:

5. **Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].**

«Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքները և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մանկավարժական և բանասիրական մասնագիտական գործունեության ընթացքում, մեթոդական ուսումնասիրություններ կատարելու նպատակով:

6. **Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման**

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել:

ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		4 կրեդիտ/120 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն	-	6
Գործնական աշխատանք	-	10
Սեմինար պարապմունք	-	-
Լաբորատոր աշխատանք	-	-
Ինքնուրույն աշխատանք	-	104
Ընդամենը	-	120
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ընթացիկ քննություն	քննություն

7. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[4]

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է

[4] Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning):

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, խմբային աշխատանք:

---

[5] Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների		
		դասախոսություն	գործնական աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	ԳԴՄ-ն որպես գիտություն: ԳԴՄ-ի առարկան և նրա կապը այլ առարկաների հետ:	1		4
2.	Գրականության ուսուցման հիմնական մեթոդներն ու ձևերը:	1	2	26
3.	Գրականության ուսուցումը միջին դասարաններում:	1		10
4.	Կենսագրությունների ուսուցումը միջին և բարձր դասարաններում:	1	1	6
5.	Ընթերցումը և նրա նշանակությունը միջին դասարաններում:		1	4
6.	Գրական-տեսական գիտելիքների ուսուցումը:	1	1	10
7.	Գրավոր աշխատանքի տեսակները: Շարադրությունների համակարգը:		1	10
8.	Գրականության դասի դասարանային և արտադասարանային աշխատանքները:		1	10
9.	Թատերգական երկերի, չափածո երկերի և արձակ երկերի ուսուցումը միջին և բարձր դասարաններում:	1		10
10.	Հայ հին և միջնադարյան գրականության մենագրական և ակնարկային թեմաների ուսուցումը:		1	10
11.	Հայ նոր գրականության մենագրական և ակնարկային թեմաների ուսուցումը:		1	10
12.	Հայ նորագույն և արդի գրականության ուսուցման առանձնահատկությունները:		1	10
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		6	10	104

[8] Նման է օրացուցային պլանին:

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Աելիտա Դոլուխանյան, Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա	2006
2.	Գագիկ Կիրակոսյան, Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա	2015
3.	Սերոբ Խաչատրյան, Ուսուցման արդյունավետ հնարներ	
4.	Հանրակրթական դպրոցի դասագրքեր	
Լրացուցիչ գրականություն (ԼԳ)		
1.	Թորգոմ Ջուհարյան, Հայ գրականության մեթոդիկա	1972
2.	Սուսաննա Սարուխանյան, Մարգուշ Միրումյան, Նունե Դիշաղաջյան, Փուլային ուսուցման եղանակ	2014
3.	Այվազյան Հ., Դասի կառուցվածքային տարրերի կիրառումը հանրակրթական առարկաների օրվա պլանների կազմման գործընթացում	2014
4.	Զաքարյան Վ., Ափյան Հ., Մանկավարժական միտք, Բազմաբնույթ մտածողության տեսության կիրառության հնարավորությունը ուսուցման գործընթացում	2014
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	Семенова Ольга Владимировна, Прием «Диаграмма Эйлера-Венна», https://www.1urok.ru/categories/10/articles/12313	
2.	https://pedsovet.su/metodika/priemy/6089_diagranny_venna	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	ԳԴՄ-ն որպես գիտություն: ԳԴՄ-ի առարկան և նրա կապը այլ առարկաների հետ:	Գրականության դասավանդման մեթոդիկան որպես գիտություն, պատմական ակնարկ: Գրականության դասավանդման մեթոդիկայի ուսումնասիրման առարկայի առանձնահատկությունները, ԳԴՄ-ի կապը այլ առարկաների հետ: Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկայի յուրահատկությունները:	1	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4
2.	Գրականության ուսուցման հիմնական մեթոդներն ու ձևերը:	Գրականության ուսուցման հիմնական մեթոդները, ձևերը: Գրականության ճանաչողության երեք հիմնական մակարդակները:	1	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4
3.	Գրականության ուսուցումը միջին դասարաններում:	Գրականության ուսուցումը միջին դասարաններում: «Մայրենիի» ժամերին ուսուցման առանձնահատկությունները: Գրականության ուսուցումը 7-9-րդ դասարաններում:	1	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4
4.	Կենսագրությունների ուսուցումը միջին և բարձր դասարաններում:	Կենսագրությունների ուսուցման առանձնահատկությունները: Գրողի կենսագրության դրվագների ուսուցումը որպես կրթադաստիարակչական գործոն: Կենսագրությունների ուսուցման առանձնահատկությունները միջին և ավագ դպրոցում:	1	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4
5.	Գրական-տեսական գիտելիքների ուսուցումը:	Գրական-տեսական գիտելիքների համակարգը: Գրական-տեսական գիտելիքների ուսուցման եղանակները:	1	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4
6.	Թատերգական երկերի, չափածո երկերի և արձակ երկերի ուսուցումը միջին և բարձր դասարաններում:	Դրամատիկական երկերի ուսուցման առանձնահատկությունները: Չափածո ժանրերի ուսուցումը: Արձակ երկերի ուսուցումը, ժանրային առանձնահատկություններ:	1	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԷԳ 2 և այլն:

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	Գրականության ուսուցման հիմնական մեթոդներն ու ձևերը:	Գրականության ուսուցման հիմնական մեթոդները, ձեւերը: Գրականության ճանաչողության երեք հիմնական մակարդակները:	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1
2.	Կենսագրությունների ուսուցումը միջին և բարձր դասարաններում:	Կենսագրությունների ուսուցման առանձնահատկությունները: Գրողի կենսագրության դրվագների ուսուցումը որպես կրթադաստիարակչական գործոն: Կենսագրությունների ուսուցման առանձնահատկությունները միջին և ավագ դպրոցում:	1	Սահիկաշարի պատրաստում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1
3.	Ընթերցումը և նրա նշանակությունը միջին դասարաններում:	Գրական երկի ընթերցումը: Ընթերցման նշանակությունը: Ընթերցման ընթացքը. ուսուցչի ընթերցումը եւ աշակերտի ընթերցումը: Ընթերցանության հմտությունների յուրացման քայլերի հաջորդաշարը:	1	Գործնական աշխատանքներ	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1
4.	Գրական-տեսական գիտելիքների ուսուցումը:	Գրական-տեսական գիտելիքների համակարգը: Գրական-տեսական գիտելիքների ուսուցման եղանակները:	1	Գործնական աշխատանք	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

5.	Գրավոր աշխատանքի տեսակները: Շարադրությունների համակարգը:	Գրավոր վերարտադրում: Շարադրությունների համակարգը:	1	Գործնական աշխատանք	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1
6.	Գրականության դասի դասարանային և արտադասարանային աշխատանքները:	Արտադասարանային ընթերցանություն: Արտադասարանային պարապմունքներ: Գրական խմբակ: Գրական բանավեճ, միջոցառում եւ այլն:	1	Գործնական աշխատանք	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1
7.	Հայ հին և միջնադարյան գրականության մենագրական և ակնարկային թեմաների ուսուցումը:	Հայ հին եւ միջնադարյան գրականության ուսուցումը՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի:	1	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1
8.	Հայ նոր գրականության մենագրական և ակնարկային թեմաների ուսուցումը:	Հայ նոր գրականության ուսուցումը՝ գրականության ուսուցումը՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի:	1	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1
9.	Հայ նորագույն և արդի գրականության ուսուցման առանձնահատկությունները:	Հայ նորագույն եւ արդի գրականության ուսուցումը՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի:	1	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[11]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[12]
1.	Վեննի դիագրամ	Վեննի դիագրամը գրականության դասին: Թեմաների, կերպարների հանդիպադրման քայլեր: Վեննի դիագրամի կազմումը:	Ռեֆերատ, համակարգչային մոդելավորում	Կիսամյակի ընթացք	Ռեֆերատի ներկայացում եւ քննարկում	ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1, ԼԳ2
2.	Իր ժամանակի կրթական խնդիրները Հովհ. Թումանյանի հրապարակախոսության մեջ	Հովհ. Թումանյանի հրապարակախոսությունը: Թումանյանի հրապարակախոսության թեմատիկ շերտերը: Կրթության խնդիրները գրողի մեկնաբանությամբ:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացք	Ռեֆերատի ներկայացում եւ քննարկում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1
3.	Ալ. Շիրվանզադեի «Արտիստը» ուսուցումը ԽԻԿ համակարգով	Շիրվանզադեի «Արտիստը», ուսուցման հիմնական քայլերը: Պլանավորումը ԽԻԿ համակարգով:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացք	Ռեֆերատի ներկայացում եւ քննարկում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1
4.	Ռաֆֆու «Սամվել» պատմավեպի ուսուցման մեթոդական հնարները	Ռաֆֆու «Սամվել» պատմավեպը: Ուսուցման մեթոդական կազմակերպումը:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացք	Ռեֆերատի ներկայացում եւ քննարկում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1

[11] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը:
[12] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

5.	Գրերի գյուտի ուսուցումը Կորյունի և Մ. Խորենացու գրքերի հանդիպադրության սկզբունքով	Գրերի գյուտի ուսուցումը Կորյունի և Մ. Խորենացու գրքերի հանդիպադրության սկզբունքով: Երկու երկերի քննություն, համեմատություն, տարբերությունների վերհանում:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացք	Ռեֆերատի ներկայացում եւ քննարկում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1
6.	Գրական ժանրերի ուսուցման մեթոդական հնարները միջին դասարաններում	Գրական ժանրերը մասնավորապես 7-րդ դասարանում: Դպրոցական դասագրքի ուսումնասիրություն:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացք	Ռեֆերատի ներկայացում եւ քննարկում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1
7.	Շիրվանզադեի «Պատվի համար» դրամայի արտադասարանային ընթերցման և քննարկման պլանավորումը	«Պատվի համար» դրաման, արտադասարանային քննարկման կազմակերպում:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացք	Ռեֆերատի ներկայացում եւ քննարկում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1
8.	Գրական երկի ընթերցմանը նպաստող հնարների կիրառումը դպրոցում	Ընթերցանությանը նպաստող հնարներ: Ուսուցչի դերը այդ գործընթացում:	Ռեֆերատ	Կիսամյակի ընթացք	Ռեֆերատի ներկայացում եւ քննարկում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3, ՊԳ4, ԼԳ1

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[13]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	+
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	Էլեկտրոնային գրատախտակ, համակարգիչ
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

[13] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար:

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[14]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ավարտի քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

---

[14] «Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.):

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. ԳԴՄ-ն որպես գիտություն: ԳԴՄ-ի առարկան և նրա կապը այլ առարկաների հետ:
2. Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկայի յուրահատկությունները:
3. Գրականության ուսուցման հիմնական մեթոդներն ու ձևերը:
4. Գրականության ճանաչողության երեք հիմնական մակարդակները:
5. Գրականության ուսուցումը միջին դասարաններում: «Մայրենիի» ժամերին ուսուցման առանձնահատկությունները:
6. Գրականության ուսուցումը 7-9-րդ դասարաններում:
7. Կենսագրությունների ուսուցման առանձնահատկությունները: Գրողի կենսագրության դրվագների ուսուցումը որպես կրթադաստիարակչական գործոն:
8. Կենսագրությունների ուսուցման առանձնահատկությունները միջին և ավագ դպրոցում:
9. Գրական երկի ընթերցումը: Ընթերցման նշանակությունը:
10. Ընթերցման ընթացքը. ուսուցչի ընթերցումը եւ աշակերտի ընթերցումը:
11. Ընթերցանության հմտությունների յուրացման քայլերի հաջորդաշարը:
12. Գրական-տեսական գիտելիքների համակարգը:
13. Գրական-տեսական գիտելիքների ուսուցման եղանակները:
14. Գրավոր վերարտադրում:
15. Շարադրությունների համակարգը:
16. Արտադասարանային ընթերցանություն:
17. Արտադասարանային պարապմունքներ:
18. Գրական խմբակ:
19. Գրական բանավեճ, միջոցառում եւ այլն:
20. Դրամատիկական երկերի ուսուցման առանձնահատկությունները:
21. Չափածո ժանրերի ուսուցումը:
22. Արձակ երկերի ուսուցումը, ժանրային առանձնահատկություններ:
23. Հայ հին գրականության ուսուցումը՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի:
24. Հայ միջնադարյան գրականության ուսուցումը՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի:
25. Հայ նոր գրականության ուսուցումը՝ գրականության ուսուցումը՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի:
26. Հայ նորագույն գրականության ուսուցումը՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի:
27. Արդի հայ գրականության ուսուցումը՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի:

14.4. Գնահատման չափանիշները[15].

- Տեսական գիտելիքները՝ նյութի իմացություն:
- Գործնական աշխատանքները՝ տեսական գիտելիքների հիման վրա գործնական աշխատանքների կատարում, նվազագույնը 3 ստուգում՝ գումարային 40 միավոր գնահատմամբ:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ 10-ական միավորով երկու աշխատանք:

[15] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման:

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6-Մասնագիտական մանկավարժություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.19.6-Հայոց լեզու և գրականություն
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ մանկավարժության բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

Հեռակա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ՀԼԳ/բ-076 – «ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴԻԿԱ»</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="2">Լսարանային</td><td rowspan="2">16</td><td>Դասախոսություն</td><td>6</td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>10</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">104</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Քննություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Դասընթացի նպատակներն են.
• ուսանողներին զինել մասնագիտական գիտելիքներով դպրոցական ծրագրով նախատեսված գրականության թեմաների և մատուցման ձևերի մասին,
• ուսանողներին գաղափար տալ գրականության դասի նպատակի և նպատակին հասնելու միջոցների մասին,
• դաստիարակել ազգային և պետական մտածողությամբ ապագա քաղաքացի՝ օրինակ ունենալով հայ գրականության գործիչներին և գրական կերպարներին:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
Իմանալ գրականության դասավանդման ձևերն ու մեթոդները, ավանդական և ժամանակակից մեթոդական հնարները:
Հմտություն
Գեղարվեստական երկի դասավանդումը պլանավորել մեթոդական ճիշտ հիմքերի վրա:
Կարողունակություն
Կարողանալ դասի պլան կազմել, դասարանային և արտադասարանային աշխատանքները կազմակերպել պատշաճ մակարդակով:</td></tr>
</table>

Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. ԳԴՄ-ն որպես գիտություն: ԳԴՄ-ի առարկան և նրա կապը այլ առարկաների հետ: Թեմա 2. Գրականության ուսուցման հիմնական մեթոդներն ու ձևերը: Թեմա 3. Գրականության ճանաչողության երեք հիմնական մակարդակները: Թեմա 4. Գրականության ուսուցումը միջին դասարաններում: «Մայրենիի» ժամերին ուսուցման առանձնահատկությունները: Գրականության ուսուցումը 7-9-րդ դասարաններում: Թեմա 5. Կենսագրությունների ուսուցման առանձնահատկությունները: Գրողի կենսագրության դրվագների ուսուցումը որպես կրթադաստիարակչական գործոն: Կենսագրությունների ուսուցման առանձնահատկությունները միջին և ավագ դպրոցում: Թեմա 6. Գրական երկի ընթերցումը: Ընթերցման նշանակությունը: Ընթերցման ընթացքը. ուսուցչի ընթերցումը եւ աշակերտի ընթերցումը: Ընթերցանության հմտությունների յուրացման քայլերի հաջորդաշարը: Թեմա 7. Գրական-տեսական գիտելիքների համակարգը: Գրական-տեսական գիտելիքների ուսուցման եղանակները: Թեմա 8. Գրավոր վերարտադրում: Շարադրությունների համակարգը: Թեմա 9. Արտադասարանային ընթերցանություն: Արտադասարանային պարապմունքներ: Գրական խմբակ: Գրական բանավեճ, միջոցառում եւ այլն: Թեմա 10. Դրամատիկական երկերի ուսուցման առանձնահատկությունները: Թեմա 11. Չափածո ժանրերի ուսուցումը: Թեմա 12. Արձակ երկերի ուսուցումը, ժանրային առանձնահատկություններ: Թեմա 13. Հայ հին գրականության ուսուցումը՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի: Թեմա 14. Հայ միջնադարյան գրականության ուսուցումը՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի: Թեմա 15. Հայ նոր գրականության ուսուցումը՝ գրականության ուսուցումը՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի: Թեմա 16. Հայ նորագույն գրականության ուսուցումը՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի: Թեմա 17. Արդի հայ գրականության ուսուցումը՝ ըստ հանրակրթական դպրոցի դասագրքերի:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Բանավոր հարցում, թեստային աշխատանք, բնագրային վերլուծություն, ինքնուրույն աշխատանքի ստուգում, տվյալ առարկայի չափորոշիչով սահմանված ուսանողի գիտելիքները և կարողությունները, ընդհանուր պատկերացումների, գաղափարների, հասկացությունների իմացությունը:, • Տեսական գիտելիքները՝ նյութի իմացություն: • Գործնական աշխատանքները՝ տեսական գիտելիքների հիման վրա գործնական աշխատանքների կատարում, նվազագույնը 3 ստուգում՝ գումարային 40 միավոր գնահատմամբ:

	• Ինքնուրույն աշխատանքը՝ 10-ական միավորով երկու աշխատանք:
Գրականություն	Պարտադիր 1. Աելիտա Դոլուխանյան, Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա 2. Գագիկ Կիրակոսյան, Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա 3. Սերոբ Խաչատրյան, Ուսուցման արդյունավետ հնարներ Հանրակրթական դպրոցի դասագրքեր Լրացուցիչ 4. Թորգոմ Ջուհարյան, Հայ գրականության մեթոդիկա